

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Педагогіка та психологія:
проблеми науки та практики»**

21-22 вересня 2012 року

Львів

2012

ББК 74.00+88
УДК 37.01/09+159.9
П-24

Педагогіка та психологія: проблеми науки та практики:
Збірник тез наукових робіт міжнародної науково - практичної
конференції (м. Львів, 21-22 вересня 2012 року): - Львів: ГО
«Львівська педагогічна спільнота», 2012. - 112 с.

ББК 74.00+88
УДК 37.01/09+159.9
П-24

У збірнику містяться матеріали подані на міжнародну науково-практичну конференцію *«Педагогіка та психологія: проблеми науки та практики»*. Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ОАвтори статей. 2012
О Львівська педагогічна спільнота. 2012

Буханевич Н, В.

*асистент кафедри охорони праці та цивільної
безпеки Житомирського державного університету
імені Івана Франка*

м. Житомир, Україна

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ І ОЦІНКИ ЗНАНЬ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Однією з причин ускладнень у визначенні аналогів освітніх документів є недосконалість системи контролю та оцінювання в середніх навчальних закладах України. Контроль та оцінювання залишилися суб'єктивними, методи їх реалізації - застарілими. Отже виникає необхідність впровадження системи контролю максимальної об'єктивності та можливості вимірювання оцінки за допомогою якісних та кількісних показників. Впровадження сучасних методів контролю та оцінки у практику навчання в українських навчальних закладах забезпечило б дотримання вимог, що висуваються до контролю - об'єктивність, надійність, вимірюваність, цілеспрямованість, систематичність, тощо, і дозволило б зробити навчання ефективним та наблизити його до світових стандартів [1. с. 86].

В області визначення різних методів контролю досягнуто значних результатів. Аналіз спеціальної літератури показує, що робилося багато

спроб щодо вирішення проблеми організації контролю і оцінки знань. Так, вченими були визначені зміст та завдання контролю, зокрема тестового, його функції в процесі навчання; створена класифікація контрольних завдань, сформульовані основні вимоги до розробки контрольних завдань. Незважаючи на те, що в педагогіці і методиці проведено багато досліджень з проблеми контролю та оцінки знань, умінь та навичок учнів, проблема організації контролю в школі залишається актуальною.

Виявлення, контроль, оцінка і облік знань учнів - важлива проблема теорії і практики навчання. Без перевірки або самоперевірки засвоєних знань, набутих умінь і навичок неможливе якісне здійснення цієї проблеми. Тому контроль знань учнів завжди був, є і буде важливою складовою частиною навчального процесу, хоч і ставлення до нього зазнавало певних змін. Ще за радянських часів, з перших днів існування радянської школи, вчителі, організовуючи процес навчання і керуючи ним, завжди цікавилися результатами навчальної роботи, вивчали знання учнів. Шкільна практика, життя настирливо вимагали систематичного контролю знань учнів, і вже в 1920 - 1921 навчальному році в школах ряду губерній широко практикувалися такі форми перевірки знань, як співбесіди, репетиції, заліки. Органи народної освіти змушені були визнати необхідність контролю знань учнів і запропонували створити замість старих форм перевірки знань учнів - нові, основані на даних дитячої психології і змісту навчального процесу [2, с. 54].

Деякі педагоги (Богданова О.С., Миропольський О.С., Рашевський І.Ф., Странолюбський О.Н. та інші) пропонували звільнити дітей від надмірної опіки і контролю з боку вчителя, підкреслюючи, що пролетарська школа повинна поставити на перший план активний самоконтроль учнями своїх знань, умінь і навичок, Інші (Євтушевський В.О., Рембрович М., Сухорський С.Ф. та інші) вважали, що контроль і оцінку знань має насамперед здійснювати вчитель; проводити її слід систематично, методика проведення контролю і оцінки знань повинна відповідати суті процесу навчання [3, с. 27].

Останнім часом у педагогічній літературі, як у вітчизняній так і в зарубіжній, з'явилося чимало статей з питань контролю та оцінки знань учнів. Так, певної популярності набула рейтингова система оцінювання знань учнів. В основу цього показника закладена оцінка в балах не лише на екзаменах, але й на заліках [4, с. 20]. При цьому забезпечується більша гнучкість оцінки знань, умінь та навичок. Рейтингою узагальнений показник активізує навчально - пізнавальну діяльність учнів, підвищує відповідальність вчителів за оцінку знань, дає змогу перейти від дискретної жорсткої п'ятибальної оцінки до гнучкої індивідуальної, що забезпечує стимули до безперервного навчання, поглиблення знань [5, с. 67].

Не залишилися байдужими до проблеми контролю і оцінки знань і Черкаські вчителі і дослідники. Зокрема Прокопенко Л.І. та Тевлін Т.Л. запропонували стобальну систему оцінки знань, зокрема для

старшокласників. Вони обґрунтовуються тим, що така система дає змогу учням самим корегувати глибину вивчення окремих навчальних предметів [6, с. 57]. Нові оцінні шкали, збільшуючись в інтервалі, підвищують поріг «чутливості», а також дають змогу викладачеві детальніше поділити навчальний матеріал з метою контролю.

Та потрібно сказати, що бальна система оцінювання має багату історію. Уже в Києво-Могилянській академії була певним чином відпрацьована система оцінки навчальної діяльності та здібностей учнів. Вони тоді були такими: "весьма прилежен", "весьма понятен и надежен", "добронадежний", "хорош", "зело доброго учення", "очень добр", "добр, рачителен", "весьма средствен", "ниже средствен", "ниже средствен.плох", "неизрядного успеха", "весьма умеренного успеха", "малого успеха", "понятен, но неприлежен", "понятен, но ленив", "прилежен, но тупого понятия", "понятен, но весьма нерадив", "не худо успеваает", "не худ", "не совсем худ", "малого успеха", непонятен", "не совсем туп", "туп и непонятен", "туп", "очень туп" [6, с. 158].

Пізніше в школах дореволюційної Росії спостерігались різні підходи до оцінки навчальної діяльності учнів. Так, наприклад, відповідно до статуту Міністерства Освіти 1804 року вводилася система оцінок успіхів учнів. З кожної дисципліни директор визначав певне число кульок для з'ясування рівня знань школярів. Найвищий рівень успішності визначався 90 кульками. За статусом 1818 року рівень знань учнів визначався уже за чотирибальною цифровою системою ("4", "3", "2", "1").

Наприкінці 19 початку 20 століття у дипломах та атестатах оцінки позначалися словами "відмінно", "вельми добре", "добре", "досить добре", "посередньо", "слабо" [6, с. 157]. Поширювалась також п'ятибальна, семибальна, дванадцятибальна шкала оцінок.

Не існує такого вчителя, який би мав високі показники у своїй роботі, і в той же час нехтував перевіркою і оцінкою знань учнів. Щоб виявити міцність запам'ятовування, глибину розуміння матеріалу, вміння аналізувати відповідні явища цілий ряд вчителів приділяють велику увагу опрацюванню різних творчих завдань для учнів. Таким чином, контроль і оцінка знань, умінь і навичок учнів - є невід'ємним структурним компонентом навчального процесу [6, с. 159]. Процес навчання є системою із внутрішніми взаємозв'язками між їх компонентами. В історії розвитку школи відомі такі основні методи контролю знань, умінь та навичок учнів: усна перевірка, письмова, графічна, практична перевірка, тестова перевірка, яка набуває все більшого поширення.

На сьогоднішній день досить відомими є також модульний контроль та рейтингова система оцінювання. Накопичено значний досвід роботи вчителів-новаторів щодо використання різних методів контролю знань, умінь та навичок, аналіз і узагальнення якого може бути корисним для вчителів-практиків.

Отже можна зробити висновки, що сучасний етап розвитку освіти в нашій країні можна назвати перехідним. Перехід від традиційних форм

освіти до пошуку нових, більш ефективний, потребує створення якісно нової моделі системи контролю, яка б дала змогу об'єктивно оцінювати знання, уміння та навички учнів, виключаючи суб'єктивізм. Контроль та оцінка знань, вміння та навичок учнів є важливим елементом навчально-виховного процесу. При правильній організації він сприяє розвитку пам'яті, мислення та мови учнів, систематизує їхні знання, своєчасно викриває прорахунки навчального процесу та служить їх запобіганню. Виокремлюють поточний, тематичний і підсумковий контроль. У кожного з них здійснюють перевірку та оцінку навчальних досягнень учнів.

Література:

1. Адрощук А.О. Рейтингова технологія оцінки знань в навчально-виховному закладі // Педагогіка і психологія -1996. - №3 - с.86.
2. Богданова О.С. Воспитательное значение оценки знаний учеников // Советская педагогика. - 1952 - №9 - с.54 -59.
3. Лисенко Л.В. Модульне навчання і рейтингова система оцінювання знань учнів // Початкова школа. - 1995. - №3 - с.27.
- Мороз В. Рейтингова система оцінювання знань учнів // Освітянин -1996. - №4. - с.20.
4. Прокопенко Я.І., Тевлін Т.Л. Стобальна система оцінки знань старшокласників // Рідна школа. - 1992. - №9. - с.67.
5. Сухорський С.Ф. Система обліку успішності в школі. - К.: Рад. Школа," 1968.-с. 159.